

Temat: Arkusz kalkulacyjny, czyli kalkulacje.

Czytamy podręcznik str.180 – 183.

Ćwiczenie 1. Kalkulujemy wydatki

- W arkuszu kalkulacyjnym utwórz tabelę, którą pokazano na rysunku 1.
- Dysponujesz kwotą 200 zł na przygotowanie przyjęcia urodzinowego. W pliku podanych jest kilka przykładowych artykułów. Dodaj jeszcze cztery, wstawiając nowe wiersze. Wykonaj kalkulację wydatków.
  - Oblicz wartości artykułów (ilość pomnożona przez cenę jednostkową).

- Oblicz saldo. Jeśli jest ujemne, musisz z czegoś zrezygnować lub zmniejszyć ilość niektórych artykułów. Jeśli saldo jest dodatnie, to możesz coś dokupić. Postaraj się wydać całą kwotę.

- Zapisz plik nazwą *Saldo*.

Wskazówki:

- Skorzystaj z możliwości kopiowania formuły do obliczania wartości poszczególnych artykułów.
- W formule salda użyj adresu komórki zawierającej wartość kwoty do wydania (komórka B2).
- Sprawdź, jaką postać mają formuły do obliczania sumy i salda po wstawieniu lub usunięciu wiersza w tabeli.

	A	B	C	D	E
1		kwota			
2		200			
3					
4	lp.	nazwa	liczba	cena	wartość
5	1	jajka	12	0,85	
6	2	cukierki	4	1,99	
7	3	jabłka	5	1,47	
8	4	mandarynki	3	7,50	
9	5	banany	4	5,64	
10	6	ciastka	5	1,96	
11				razem	
12				saldo	

Rys. 1. Tabela do ćwiczenia 1.

Po wykonaniu *Ćwiczenia 1* nasza tabela wygląda następująco:

- Kwotę, którą zapłacimy obliczymy sumując komórki od E3 do E14
- Saldo otrzymamy odejmując od kwoty, którą mamy do wykorzystania na zakupy zsumowaną wartość produktów

	A	B	C	D	E	F
1		kwota				
2		200				
3						
4	lp.	nazwa	liczba	cena	wartość	
5	1	jajka	12	0,85	10,20	
6	2	cukierki	4	1,99	7,96	
7	3	jabłka	5	1,47	7,35	
8	4	mandarynki	3	7,50	22,50	
9	5	banany	4	5,64	22,56	
10	6	ciastka	5	1,96	9,80	
11	7	sok	8	3,45	27,60	
12	8	nektar	2	3,29	6,58	
13	9	gofry	13	5,20	67,60	
14	10	batoniki	8	2,19	17,52	
15			razem	=SUMA(E5:E14)		
16			saldo			

	A	B	C	D	E	F
1		kwota				
2		200				
3						
4	lp.	nazwa	liczba	cena	wartość	
5	1	jajka	12	0,85	10,20	
6	2	cukierki	4	1,99	7,96	
7	3	jabłka	5	1,47	7,35	
8	4	mandarynki	3	7,50	22,50	
9	5	banany	4	5,64	22,56	
10	6	ciastka	5	1,96	9,80	
11	7	sok	8	3,45	27,60	
12	8	nektar	2	3,29	6,58	
13	9	gofry	13	5,20	67,60	
14	10	batoniki	8	2,19	17,52	
15			razem		199,67	
16			saldo	=B2-E15		

Ćwiczenie 2. Sprawdzamy, czy adresowanie względne jest zawsze przydatne

- Otwórz plik *Saldo* zapisany w ćwiczeniu 1.
- Okazało się, że nastąpiła podwyżka cen wszystkich zakupionych artykułów o 7%. W kolumnie F w odpowiednich komórkach oblicz nowe ceny, a w kolumnie G – wartości artykułów, sumę wydatków oraz nowe saldo po podwyżce. Nie usuwaj wcześniej wprowadzonych danych oraz obliczonych wartości.
- Zapisz plik pod tą samą nazwą.

	A	B	C	D	E	F	G
1		kwota	stawka wzrostu ceny				
2		200	0,07				
3							
4		lp.	nazwa	liczba	cena	wartość	cena po podwyżce
5		1	jajka	12	0,85	10,20	=D5+D5*C2
6		2	cukierki	4	1,99	7,96	1,99
7		3	jabłka	5	1,47	7,35	#VALUE!
8		4	mandarynki	3	7,50	22,50	97,5
9		5	banany	4	5,64	22,56	28,2
10		6	ciastka	5	1,96	9,80	11,76
11		7	sok	8	3,45	27,60	13,8
12		8	nektar	2	3,29	6,58	16,45
13		9	gofry	13	5,20	67,60	31,2
14		10	batoniki	8	2,19	17,52	19,71
15			razem			199,67	
16			saldo			0,33	

Aby obliczyć cenę produktów po podwyżce do starej ceny dodajemy wartość, o którą nasza cena wzrosła.

Jeżeli masz problem z obliczeniami procentowymi spójrz na przykład poniżej i przypomnij sobie, w jaki sposób znajdować cenę/kwotę po obniżce/podwyżce.

Przykład:
Obniżki i podwyżki cen

Kurtka kosztowała oryginalnie 6000 kr., po czym cena została obniżona o 25%. Jaka jest cena kurtki po obniżce?
Obliczmy wysokość obniżki:

0,25 · 6000 = 1500 kr.
oryginalna cena - obniżka = nowa cena
6000 - 1500 = 4500

Możemy też użyć tej metody,

oryginalna cena - obniżka = nowa cena

100% - 25% = 75%

aby znaleźć nową cenę:

0,75 · 6000 = 4500

Formułę wprowadzoną w komórce F5 przeciągamy w dół. Okazuje się jednak, że kolejne wartości nie zostały obliczone poprawnie, a w komórce F7 jest nawet błąd.

	A	B	C	D	E	F	G
1		kwota	stawka wzrostu ceny				
2		200	0,07				
3							
4		lp.	nazwa	liczba	cena	wartość	cena po podwyżce
5		1	jajka	12	0,85	10,20	0,9095
6		2	cukierki	4	1,99	7,96	1,99
7		3	jabłka	5	1,47	7,35	=D7+D7*C4
8		4	mandarynki	3	7,50	22,50	97,5
9		5	banany	4	5,64	22,56	28,2

Jeśli cena kurtki wzrosła o 25%, to podwyżka jest dodawana do oryginalnej ceny:

Oryginalna cena + podwyżka = nowa cena

6000 + 1500 = 7500

Albo w ten sposób:

100% + 25% = 125%

1,25 · 6000 = 7500

mają się zmieniać, ponieważ obliczamy wartość po podwyżce kolejno dla każdego produktu, to wiersz kolumny C powinien pozostać taki sam, dlatego, że stawka wzrostu ceny znajduje się cały czas w tej samej komórce.

Ta sytuacja spowodowana jest użyciem adresowania względnego, które po przeciągnięciu niżej zmienia wartości wierszy kolumnie D oraz C. O ile w kolumnie D wiersze

Jak temu zaradzić?

Jeśli chcemy w formule odwołać się do komórki o ściśle określonym adresie, stosujemy **adres bezwzględny**, który nie zmienia się podczas kopiowania zawierającej go formuły.
Adres bezwzględny zawiera znak „\$” przed nazwą kolumny i numerem wiersza, np. \$C\$2, \$F\$34, \$W\$12.

Ćwiczenie 3. Stosujemy adresowanie bezwzględne

- Otwórz plik *Saldo* zapisany w ćwiczeniu 2.
- Usuń wszystkie formuły wprowadzone w kolumnie F.
- Do komórki F5 prowadź formułę obliczającą cenę po podwyżce, stosując adres bezwzględny dla komórki, w której została umieszczona wartość stawki wzrostu ceny.
- Sprawdź, czy aby otrzymać poprawne wyniki, wystarczy wprowadzić jedną formułę (do komórki F5), a następnie skopiować ją do pozostałych komórek.
- Zapisz plik pod tą samą nazwą.

	A	B	C	D	E	F	G
1		kwota	stawka wzrostu ceny				
2		200	0,07				
3							
4		lp.	nazwa	liczba	cena	wartość	cena po podwyżce
5		1	jajka	12	0,85	10,20	=D5+D5*\$C\$2
6		2	cukierki	4	1,99	7,96	2,1293
7		3	jabłka	5	1,47	7,35	1,5729
8		4	mandarynki	3	7,50	22,50	8,025
9		5	banany	4	5,64	22,56	6,0348
10		6	ciastka	5	1,96	9,80	2,0972
11		7	sok	8	3,45	27,60	3,6915
12		8	nektar	2	3,29	6,58	3,5203
13		9	gofry	13	5,20	67,60	5,564
14		10	batoniki	8	2,19	17,52	2,3433
15			razem			199,67	
16			saldo			0,33	

Używamy **adresowania bezwzględnego**, żeby „zablokować” komórkę C2.

Poprawioną formułę ponownie przeciągamy w dół.

Wypełnij pozostałe komórki tabeli odpowiednimi formułami, tak by na końcu obliczyć nowe saldo po wykonaniu zakupów.

	A	B	C	D	E	F	G
1		kwota	stawka wzrostu ceny				
2		200	0,07				
3							
4	lp.	nazwa	liczba	cena	wartość	cena po podwyżce	wartość po podwyżce
5	1	jajka	12	0,85	10,20	0,9095	=C5*F5
6	2	cukierki	4	1,99	7,96	2,1293	8,5172
7	3	jabłka	5	1,47	7,35	1,5729	7,8645
8	4	mandarynki	3	7,50	22,50	8,025	24,075
9	5	banany	4	5,64	22,56	6,0348	24,1392
10	6	ciastka	5	1,96	9,80	2,0972	10,486
11	7	sok	8	3,45	27,60	3,6915	29,532
12	8	nektar	2	3,29	6,58	3,5203	7,0406
13	9	gofry	13	5,20	67,60	5,564	72,332
14	10	batoniki	8	2,19	17,52	2,3433	18,7464
15			razem		199,67		
16			saldo		0,33		

	cena po podwyżce	wartość po podwyżce		ć	cena po podwyżce	wartość po podwyżce
0	0,9095	10,914		20	0,9095	10,914
5	2,1293	8,5172		36	2,1293	8,5172
5	1,5729	7,8645		35	1,5729	7,8645
0	8,025	24,075		50	8,025	24,075
5	6,0348	24,1392		56	6,0348	24,1392
0	2,0972	10,486		30	2,0972	10,486
0	3,6915	29,532		30	3,6915	29,532
8	3,5203	7,0406		58	3,5203	7,0406
0	5,564	72,332		30	5,564	72,332
2	2,3433	18,7464		52	2,3433	18,7464
7		=SUMA(G5:G14)		57		213,6469
3				33		=B2-G15